ECLI:LV:RIRT:2019:0404.C33356717.3.S

Lieta Nr.C33356717
Lietvedības Nr.C-0268-19/17

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā
Siguldā, 2019.gada 4.aprīlī

Rīgas rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese M.Dreimane
ar sekretāri M.Mileri,
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. A/,
atbildētāja pārstāvei /pers. B/, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. D/ par īpašuma tiesību uz kustamo mantu atzīšanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2016.gada 9.decembrī /pers. C/ (turpmāk – prasītājs) cēlis prasību pret /pers. D/ (turpmāk – atbildētājs) par īpašuma tiesību uz kustamo mantu atzīšanu, savukārt pēc prasības pieteikuma atstāšanas bez virzības 2017.gada 9.janvārī tiesā saņemti prasības pieteikuma papildinājumi.

Saskaņā ar prasības pieteikumu un tā papildinājumiem prasītājs 2012.gada 14.martā "Zelta Ābele" SIA "Likass" antikvariātā no /pers. E/ iegādājies Daces Lielās gleznu "Uz terases" audekls/eļļa 149×199 par 5000.00 LVL, kas atbilst 7114,35 *euro*, savukārt 2012.gada 21.martā Daces Lielās gleznu "Vijolniece" audekls/eļļa 150×100 par 5000.00 LVL, kas atbilst 7114,35 *euro*, kas kopā sastāda 14228,70 *euro*.

2014.gada 12.decembrī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2.nodaļas inspektore, izskatot kriminālprocesa Nr.11517019113 materiālus, kas uzsākts 2013.gada 8.aprīlī pēc Krimināllikuma 179.panta trešās daļas pēc atbildētāja iesnieguma par viņam piederošo mākslas priekšmetu piesavināšanās faktu antikvariātā "Zelta ābele", nolēma izdarīt kratīšanu /adrese/, izņemot prasītājam piederošās mākslinieces Daces Lielās gleznas "Vijolniece" un "Uz terases" un tās nodot glabāšanā Atbildētājam. Valsts policija uzsāktajā kriminālprocesā prasītājam piemērojusi liecinieka statusu, tādēļ viņa iesniegumus un iebildumus par izņemto gleznu atgriešanu neizskata, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma pantā ietverto regulējumu, norādot, ka lieciniekam Kriminālprocesa ietvaros nav tiesību iesniegt lūgumus un iesniegumus.

Tādejādi prasītājam nav atstāta cita iespēja kā savu aizskarto tiesību aizsardzībai vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Prasītājs uzskata, ka Daces Lielās gleznu "Vijolniece" un "Uz terases" izņemšana un nodošana glabāšanā /pers. D/ ir nepamatota. Pie kam, pie gleznu izņemšanas fakta ir vainojams tieši atbildētājs, jo iespējams valsts tiesību aizsardzības iestādēm ir sniedzis nepatiesu un maldinošu informāciju par tiesiskajām attiecībām un noslēgtajiem darījumiem par Daces Lielās gleznas "Uz terases" audekls/eļļa 149×199, un Daces Lielās gleznas "Vijolniece" atsavināšanas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem.

Pēc prasītāja rīcībā esošās informācijas, atbildētājs /pers. E/ nodevis pārdošanai Daces Lielās gleznas "Vijolniece" un "Uz terases" pamatojoties uz Komisijas līguma tiesiskajām attiecībām ar visām no tā izrietošajām sekām. Minētās gleznas bijušas ietvertas atbildētāja izveidotajā mākslas priekšmetu katalogā un bijušas nodotas pārdošanai. Bez esošajām gleznām antikvariātā tikušas tirgotas un pārdotas arī citas atbildētājam piederošas gleznas un priekšmeti. Atbildētāju prasītājs vairākkārt redzējis šajā antikvariātā, kad viņš bijis ieradies pie /pers. E/ sakarā ar savu gleznu tirdzniecību.

Prasītājs atsaucies un citējis Civillikuma 2321.pantu, 1403., 1404.pantu un norādījis, ka tiesību doktrīnā atzīts, ka īpašuma pāreja ieguvējam ir atkarīga no atsavinājuma līguma spēkā esamības, ieguvējs iegūst īpašumu uz atsavināto lietu tikai tad, ja pastāv tiesisks pamats (causa) īpašuma pārejai. Un kaut arī lieta būtu nodota ieguvēja valdījumā, īpašums paliek atsavinātājam (*sk. A.Grūtups, E.Kalniņš. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. īpašums. Otrais Papildinātais izdevums. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 211.-212.lpp.*). No minētā secināms, ka esot tiesiskam pamatam ieguvēja īpašuma tiesībām, ieguvējs var realizēt īpašuma tiesības, ceļot attiecīgu prasību.

Konkrētajā gadījumā /pers. E/ gleznas pārdeva prasītājam pamatojoties uz atbildētāja un viņas starpā noslēgto Komisijas līgumu. Par Komisijas līgumu skaitu prasītājs nevar neko sīkāk paskaidrot, bet zina, ka šo personu starpā tikuši slēgti vairāki Komisijas līgumi, gan mutiskā, gan rakstiskā veidā. Tādējādi konstatējams, ka Daces Lielās gleznas "Vijolniece" un "Uz terases" īpašnieks ir prasītājs, nevis atbildētājs.

Lietu tiesības atbilstoši Civillikuma 927.pantam ir absolūtas tiesības un tās ir spēkā pret jebkuru trešo personu, tāpēc šādu tiesību pastāvēšana un saturs darāms zināms trešajām personām, šajā ziņā attiecībā uz nekustamiem īpašumiem lietu tiesību publicitāti nodrošina zemesgrāmatas. Savukārt attiecībā uz kustamām lietām pēc vispārīgā principa kalpo valdījums. Pirms gleznu izņemšanas un nodošanas glabāšanā atbildētājam, šo gleznu likumīgais un labticīgais valdītājs bija tieši prasītājs.

Konkrētajā gadījumā Civillikuma 2321.pants pieļauj svešas lietas pāreju citas personas īpašumā bez tās īpašnieka iesaistīšanās pirkuma līguma noslēgšanā.

Prasītāja ieskatā, atbildētājs rupji pārkāpis tiesību normas, jo bez tiesiska pamata, iesniedza Valsts policijā iesniegumu par minēto gleznu piesavināšanas faktu un bez jebkāda tiesiska pamata atsakās respektēt Komisijas līguma tiesiskās attiecības.

Norāda, ka atbildētājam pret /pers. E/ ir visas prasījuma tiesības, ja tas nav saņēmis samaksu par pārdotajām gleznām, taču līdz ar šo gleznu pārdošanu viņš ir zaudējis īpašuma tiesības un prasījuma tiesības par minēto gleznu atgriešanu, īpašuma prasība bija realizējama līdz brīdim, kamēr gleznas netika pārdotas tālāk prasītājam.

Ņemot vērā, ka prasītāja rīcībā nav precīzu datu un informācijas par atbildētāja un /pers. E/ starpā noslēgtā Komisijas līguma nosacījumiem, savukārt atbildētājs visticamāk tiesai sniegs sagrozītu informāciju par šo darījumu būtību, līdz ar to uz tiesas sēdi būtu uzaicināma un nopratināma kā lieciniece /pers. E/, kuras rīcībā ir informācija, dokumenti un pierādījumi par minēto gleznu pārdošanas faktiskajiem apstākļiem, kas būtu skatāmi to savstarpējā sakarībā un viņa varēs norādīt uz lietā nozīmīgiem apstākļiem un faktiem, lietas ietvaros sniedzot liecības atbilstoši Civilprocesa likumā ietvertajam regulējumam.

Pamatojoties uz Civillikuma 927., 930., 987., 1041., 1044., 1053., 1063. un 1592.pantu, prasītājs lūdz tiesu atzīt viņa īpašuma tiesības uz Daces Lielās gleznām "Vijolniece" un "Uz terases" un pieņemt lēmumu par to *atgriešanu* prasītājam, kā arī piedzīt no atbildētāja samaksāto valsts nodevu un

citus ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

2017.gada 14.februārī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi par prasību, kuros cita starpā norādīts, ka atbildētājs vairāk kā trīsdesmit gadus nodarbojas ar mākslas darbu ? gleznu kolekcionēšanu, un savai gleznu privātkolekcijai vairākkārt, dažādos laika posmos ir iegādājies arī vairākas latviešu mākslinieces Daces Lielās gleznas, t.sk., ir iegādājies Daces Lielās gleznas "Vijolniece" un "Uz terases", un minētās gleznas ir atbildētāja privātīpašums, un ir tikušas iekļautas arī vairākos viņam piederošu mākslas darbu katalogos – mākslas un antikvāro priekšmetu ekspertu sastādītos Mākslas priekšmetu novērtējuma katalogos, t.sk., 2009.gada 29.aprīlī sastādītajā Mākslas priekšmetu novērtējuma Nr.01-04/7 katalogā, kura vienu eksemplāru atbildētājs nodevis arī /pers. E/ rīcībā Antikvariātā, un kas atbildētājam joprojām nav atgriezts.

2012.gada sākumā atbildētājam piezvanījusi viņam zināmā antikvariāta veikala "Zelta ābele" vadītāja /pers. E/, kas ir SIA "LIKASS" valdes locekle un vada šo uzņēmumu, un paziņojusi, ka viņai ir pircējs atbildētājam piederošajām gleznām un viņa ir gatava nekavējoties ierasties pēc tām personīgi atbildētāja dzīvesvietā.

To, ka gleznas ir atbildētāja īpašums, un atrodas viņa kolekcijā, /pers. E/ zināja jau iepriekš, jo jau iepriekš bija ieguvusi, un viņas rīcībā atradās atbildētājam piederošu mākslas darbu katalogi, kur, t.sk., bija iekļautas arī strīdus gleznas.

Tā kā atbildētājam personīgi ļoti patīk mākslinieces Daces Lielās gleznas, viņš sākotnēji noraidījis /pers. E/ piedāvājumu tās pārdot, taču, ņemot vērā viņas uzstājību un vairākkārtējus aicinājumus gleznas pārdot, piesolot atbildētājam par mākslinieces Daces Lielās gleznām "ļoti labu cenu", atbildētājs vēlāk, mutiski vienojoties par šo gleznu cenu, piekritis šim darījumam. Gleznas antikvariātā tikušas nodotas tirdzniecībai vēlāk, pa vienai.

Nododot gleznas antikvariātā SIA valdes locekle un antikvariāta vadītāja /pers. E/ atbildētājam nav izdevusi nekādus darījumu apliecinošu dokumentus, aizbildinoties ar nevaļu, ka izsniegs tos vēlāk.

Darījumu apliecinošs dokuments par 2012.gadā antikvariātā nodotajām tirdzniecībai gleznām atbildētājam ticis izsniegts tikai 2013.gada 18.janvārī pēc neskaitāmiem lūgumiem un pieprasījumiem izsniegt šo dokumentu: antikvariāta vadītāja /pers. E/ 2013.gada 18.janvārī par tirdzniecībai nodoto gleznu "Vijolniece" izsniegusi atbildētājam kvīti Nr.3089, kā arī par tirdzniecībai nodoto gleznu "Uz terases" izsniegusi kvīti Nr.3090. Kvītis /pers. E/ parakstīja kā mākslas darbu cenotājs, atbildētājs – kā komitents.

Tā kā jau 2012.gada vasarā atbildētājs konstatējis, ka antikvariāta vadītāja /pers. E/ nepilda viņu atrunātās vienošanās un savas saistības, un izvairās no norēķinu veikšanas ar atbildētāju par jau iepriekš realizētiem citiem darījumiem (gleznām), atbildētājs, uzzinot mākslas kolekcionāru aprindās nonākušo informāciju par /pers. E/ negodprātīgu attieksmi pret citiem darījumu partneriem, t.sk., finansiālām problēmām un sistemātisku izvairīšanos no norēķinu veikšanas vai mākslas darbu atgriešanas to īpašniekiem, nekavējoties paziņojis šo savu komitenta lēmumu darījumu ar Gleznām atcelt, un pieprasījis antikvariāta vadītājai /pers. E/ nekavējoties atgriezt Gleznas viņam, uz ko /pers. E/ 2012.gadā atbildētājam personīgi vairākkārt atbildējusi apliecinot, ka Gleznas pārdotas vēl nav, taču ir pircējs, kas vēlas Gleznas pirkt, vēl nav tās redzējis, un darījums notiks tuvākajās dienās.

Ņemot vērā atbildētājam radušās būtiskās šaubas par antikvariāta vadītājas /pers. E/ godprātību, atbildētājs, ņemot vērā 2012.gadā iegūto informāciju par /pers. E/, it īpaši viņas sistemātisku izvairīšanos no gleznu atgriešanas (neskatāmas reizes vai nu vispār izvairoties ar atbildētāju sazināties (telefoniski un antikvariātā), minot arvien citus, jaunus iemeslus, lai Gleznas atbildētājam neatgrieztu (t.sk., ka pircējs ir "VIP" persona, kurai nevar pavēlēt, vai ka tūlīt ieradīsies maksātspējīgs pircējs no Maskavas, utt., ilgstoši nesaņemot ne darījumu apliecinošus dokumentus, ne Gleznas, ne naudu par jau realizētiem citiem darījumiem (gleznām), 2013.gada 25.janvārī griezies Valsts policijā ar iesniegumu par viņam piederošas mantas – mākslas priekšmetu (gleznu) piesavināšanos lielā apmērā, nododot gleznas (t.sk. strīdus gleznas) antikvariāta vadītājai SIA valdes loceklei /pers. E/, un Valsts policijas Rīgas rajona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2.nodaļā 2013.gada 8.aprīlī ticis uzsākts kriminālprocess Nr.11517019113 par piesavināšanās faktu, ko veikusi /pers. E/.

To, ka Gleznas nav pārdotas vēl 2013.gada janvārī, atbildētājam apliecinājusi pati /pers. E/, t.sk., šo faktu apliecinot Valsts policijā, Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2.nodaļas inspektora S.Hohlačova (tābrīža procesa virzītāja) darba kabinetā, atbildētāja un viņa pilnvarnieces /pers. B/ klātbūtnē 2013.gada 6.martā, kad notikusi divu citu atbildētājam piederošu gleznu izdošana (ko atbildētājam pēc viņa pieprasījuma todien atgrieza /pers. E/), adresējot atbildētājam pašrocīgi 2013.gada 6.martā parakstītu iesniegumu/apliecinājumu, ka līdz 2013.gada 14.martam sniegs paskaidrojumu par pārējām gleznām, ja līdz šim datumam netiks atgrieztas gleznas pilnā apjomā, t.sk., apņemoties atgriezt gleznas iespējami drīzāk. Arī šo solījumu /pers. E/ netika izpildījusi, atkārtoti apliecinot, ka atgriezīs mākslinieces Daces Lielās gleznu "Uz terases", un arī "Vijolniece", jo tās nav pārdotas (nauda nav saņemta) vēl līdz 2013.gada 22.maijam (kas arī nav tikcis izpildīts).

2013.gada 15.maijā atbildētājs ticis atzīts par cietušo kriminālprocesā, piesakot /pers. E/ nodarījuma rezultātā atbildētājam nodarītā kaitējuma kompensāciju. 2013.gada 30.maijā kriminālprocesā pieņemts lēmums par /pers. E/ atzīšanu par aizdomās turēto noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta 3.daļā.

2014.gada 12.decembrī ar Kriminālprocesu saistītai mantai - Gleznām ir uzlikts arests, un Gleznas ir nozieguma priekšmets, kas nozieguma rezultātā nonācis pie prasītāja.

2016.gada 26.septembrī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes 3.biroja 2. nodaļas inspektore (izmeklētāja) pieņēmusi lēmumu par Kriminālprocesa nodošanu kriminālvajāšanas uzsākšanai attiecībā pret /pers. E/ pēc Krimināllikuma 179. panta trešās daļas, un šobrīd lieta jau ir nodota izskatīšanai tiesā.

Iepazīstoties ar prasību, atbildētājs secina, ka prasītājs prasībā tiesai sniedzis virkni nepatiesu apgalvojumu ("argumentus"), t.sk., attiecībā uz Komisijas līgumiem, Gleznu nodošanu antikvariātā, u.c., no kā secināms, ka prasītājs prasību iesniedzis tikai un vienīgi ar vienu mērķi - uz nepamatotu faktu un nepatiesu, ar nolūku maldināt tiesībsargājošās institūcijas izgatavotu "dokumentu" pamata iegūt Gleznas savā īpašumā.

Arī fakts, ka prasītājs lūdzis kā liecinieci uzaicināt un nopratināt Kriminālprocesā apsūdzēto /pers. E/ (kas ir veikusi virkni darbību, kas ir par pamatu gan šim uzsāktajam kriminālprocesam, gan arī virknei citu kriminālprocesu, kas uzsākti pret /pers. E/ līdzīgu noziedzīgu nodarījumu rezultātā, un kas nodarīti citām personām, piesavinoties viņu mantu) jau pats par sevi liecina par iesniegto prasību.

Izvēloties par liecinieku personu, kas ir apsūdzētā Kriminālprocesā, ir nepārtraukti melojusi un izvairījusies atdot gleznas, sniedzot virkni nepatiesu liecību Kriminālprocesā, tādejādi cenšoties izvairīties no atbildības un soda, prasītāja ieskatā ir tā persona, kas šajā civillietā sniegs patiesas liecības.

Atsaucas uz Civillikuma 927. un 1036.pantu. Norāda, ka fakts, ka /pers. E/, piesavinoties uzticētu mantu, ir veikusi noziedzīgas darbības, apliecina uzsāktais Kriminālprocess, un viņas vainu Kriminālprocesā noteiks tiesas spriedums.

Attiecībā uz citiem apstākļiem, kurus uzskata par nozīmīgiem lietas izskatīšanā, atbildētājs vēlas norādīt, ka uzskata, ka prasība ir celta apzināti, šobrīd, iespējams, ar mērķi kavēt arī Kriminālprocesa virzību (t.sk., ar mērķi panākt lēmumu šajā lietā pirms sprieduma /pers. E/ krimināprocesā) un tādā veidā iegūt atbildētājam piederošu īpašumu vēl pirms sprieduma taisīšanas un stāšanās spēkā /pers. E/ apsūdzībā.

Kā secināms no prasības, prasītājs sniedzis tiesai arī absolūti nepamatotus apgalvojumus attiecībā uz gleznu nodošanu pārdošanā /pers. E/, t.sk., vairākkārt prasībā sniedzot tiesai arī citu nepatiesu informāciju, par apstākļiem, kas saistīti un/vai attiecas uz Gleznu nodošanu antikvariātā, un to sekojošu piesavināšanos un nodošanu trešajai personai.

Iepazīstoties ar papildinājumos minēto, uzskata, ka prasītājs ir apzināti norādījis cenas, par kādām it kā ir iegādātas gleznas, kas ir absolūti neatbilstošas speciālistu noteiktajai gleznu cenai un to patiesajai vērtībai.

Mākslinieces Daces Lielā gleznas ir ļoti pieprasīti un ļoti vērtīgi mākslas darbi (gan 2012. gadā, gan arī šobrīd), un tas ir zināms ikvienai personai, kas ir gleznu kolekcionārs, un/vai kā citādi saistīta ar mākslas pasauli(jomu).

Tā kā Kriminālprocesa rezultātā šobrīd atbildētājam kļuvis zināms, ka prasītājs ir persona, kas prot novērtēt, un ir saistīta ar šo - mākslas darbu (gleznu) jomu, savas pieredzes rezultātā varot novērtēt un apzināties to patieso vērtību, secina, ka pielikumā norādītās gleznu cenas ir apzināti sagrozītas un apzināti norādītas neadekvāti zemas.

Atbildētājam iegādājoties gleznas, tās tika vērtējuši sertificēti speciālisti un, attiecīgi, speciālistu noteiktas Gleznu cenas tika norādītas arī visos atbildētājam piederošu mākslas darbu katalogos, t.sk., arī strīdus gleznām.

Attiecībā uz mediācijas procesa iespējām pauž viedokli un pārliecību, ka mediācijai nav ne pamata, ne jēgas, jo prasība ir apzināti radīta, lai iegūtu īpašumā svešu, t.i., atbildētājam piederošu mantu - gleznas.

Noprot, ka prasītājs ir labi pazīstams ar /pers. E/, līdz ar to uzskata, ka /pers. E/, ņemot vērā gan uzsākto Kriminālprocesu, gan arī prasītāja prasību, it īpaši - iesniegtos "pierādījumus" (/pers. E/ apliecinājumus par Gleznu pārdošanu), turpinās melot un izvairīties no patiesu ziņu sniegšanas un atbildības, kā tas tika darīts antikvariātā, kā arī - vēlāk, lietai nonākot policijā.

Pierādījumi lietā, ņemot vērā apstākļus, ka īslaicīgi nav atbildētājam pieejami, tiks iesniegti tiesā papildus, ne vēlāk kā vienas nedēļas laikā.

No prasītāja izņemtās gleznas kriminālprocesā ir atzīstamas par noziegumа priekšmetu, un, konstatējot noteiktus apstākļus, kriminālprocesa gaitā var tikt vērtēts jautājums par šo gleznu iespējamo atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, proti, ka personas īpašumā vai valdījumā gleznas tieši vai netieši nonākušas noziedzīgu nodarījumu rezultātā. Gadījumā, ja gleznas tiks atzītas par noziedzīgi iegūtām, saskaņā ar kriminālprocesa likuma 360.panta otrās daļas nosacījumiem, ja noziedzīgi iegūtu mantu atdod īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, trešajai personai, kas bija šīs mantas labticīga ieguvēja, ir tiesības civilprocesa kārtībā iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, tai skaitā, pret apsūdzēto vai notiesāto personu.

Uzskata, ka prasītāja prasība nav pamatota un prasītājs savas pretenzijas pret /pers. E/ var pieteikt, atbilstoši augstāk norādītajam Kriminālprocesa likumā noteiktajam regulējumam. Secinu, ka prasītājs, ceļot prasību tiesā, ir maldinājis tiesu par patiesajiem apstākļiem un faktiem, kā gleznas nonākušas pie viņa.

Tas, ka /pers. E/ piekritusi un/vai pat pati pēc savas iniciatīvas izgatavojusi šādu "Pārdošanas apliecinājums", pilnībā atbilst notikušajam, viņas negodprātīgajai rīcībai, jo, kā ir konstatējis personīgi, /pers. E/ ir spējīga piesavināties svešu mantu, sagrozīt faktus, t.sk., melot un izvairīties no atbildības, maldinot par notikušo un tā apstākļiem.

Uzskata, ka šāds "Pārdošanas apliecinājums" nav uzskatāms par dokumentu, kas apliecina prasītāja īpašuma tiesības iegūšanu uz minētajām gleznām, un nav, un nevar kalpot par pierādījumu gleznu īpašuma tiesības iegūšanai.

Prasību neatzīst un noraida pilnīgi kā absolūti nepamatotu.

Ar Rīgas rajona tiesas 2018.gada 26.novembra lēmumu apmierināts prasītāja pieteikums par prasības nodrošināšanu un apķīlātas atbildētāja turējumā vai glabāšanā nodotās Daces Lielās gleznas "Uz terases" un "Vijolniece".

Tiesas sēdēs prasītāja pārstāvis prasību uzturēja uz prasības pieteikumā un tā papildinājumos norādītajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka prasītājs strīdus gleznas iegādājies 2012.gada 14.martā "Uz terases" un 21.martā – "Vijolniece". Sākotnēji pārdošanas apliecinājumos nav bijušas norādītas darījumu summas, bet vēlāk, griežoties pie /pers. E/, saņemti atkārtoti pārdošanas apliecinājumi, kuros summas bijušas norādītas. Līdz ar otro apliecinājumu /pers. E/ izsniedza arī izrakstu no 2009.gada 29.aprīļa mākslas priekšmetu novērtējumu kataloga, kurā norādīta šo mākslas priekšmetu vērtība 5000 latu. Šis novērtējumu katalogs ir atbildētāja izsniegts un pēc tā arī /pers. E/ vadījusies. "Zelta Ābele" ir SIA "Likass" antikvariāts, un /pers. E/ ir SIA "Likass" valdes locekle un īpašniece un viņa veica dažādu mākslas priekšmetu tirdzniecību gan personīgi, gan izmantojot SIA "Likass" starpniecību, acīmredzot, saskaņā ar lietas īpašnieka izvirzītajiem nosacījumiem, noformējot darījumu caur juridisko personu, vai privāttiesiskā kārtā. Prasītājam šie apstākļi ir zināmi, jo viņš ir iegādājies arī citas lietas, ir arī nodevis tirdzniecībā. Prasītājs pie /pers. E/ ir iepircies arī agrāk un zināja vispārpieņemto praksi, ka ļoti reti darījumi tika kārtoti caur juridisko personu, parasti tie bija ar /pers. E/ kā starpnieci.

Praksē antikvariāta īpašnieki zvana prasītājam, ja tirgū parādās kāds darbs, kas viņu varētu interesēt, un tad viņš informē, vai viņš gribēs to apskatīt. Izsaka minējumu, ka gadījumos, kad pārdevējs ir fiziska persona, apmēram 90% gadījumu Latvijā šādi darījumi notiek, apejot juridisko personu, neiegrāmatojot grāmatvedības dokumentos, lai mazinātu nodokļu slogu. Pircējs, iegādājoties gleznu, neprasa, kāpēc tā netiek pārdota kā no juridiskās personas, tas nav aktuāli. Cik zināms, /pers. E/ ar atbildētāju bijusi saistīta ilgu gadu garumā un veikusi neskaitāmu viņa mākslas priekšmetu tirdzniecību tieši kā fiziska persona. Šajā jomā valda savstarpēja uzticēšanās. Ja mākslas darbi ir izsniegti pārdošanai, ja ir izsniegti īpašnieka novērtējuma katalogi, tad nevarēja rasties šaubas par to, ka šī tirdzniecība ir akceptēta. Prasītājs zināja, ka strīdus darbus pārdošanā ir nodevis atbildētājs un katra darba vērtība ir 5000 latu. Šādi pārdošanas apliecinājumi ir ierasta prakse arī šobrīd, tādi ir izsniegti arī citiem. Prasītāju šāds darījuma apliecinājums apmierināja. Uzsver, ka apliecinājumus /pers. E/ izsniegusi nevis kā antikvariāta īpašniece vai amatpersona, bet kā privātpersona.

Pēc gleznu iegādes prasītājs tās aizveda uz savu īpašumu, sākumā Jūrmalā, vēlāk pārveda uz biroja telpām, jo dzīvoklī ritēja remontdarbi. Pēc remonta pabeigšanas gleznas tika pārvestas uz dzīvokli Ropažu ielā, kur arī policija tās 2014.gada 12.decembrī izņēma, pamatojoties uz kriminālprocesu, kas ierosināts par to, /pers. E/ nebija pilnībā norēķinājusies ar atbildētāju. Policija, acīmredzot secināja, ka tāpēc īpašnieks vēl joprojām ir atbildētājs un nodeva viņas gleznas glabāšanā. Atbildētājs policijai ir noklusējis apstākļus par komisijas līgumu, tā noslēgšanu un izpildi.

Par precizētiem pārdošanas apliecinājumiem – jau pēc gleznu izņemšanas, pēc tam, kad tiesa atstāja prasības pieteikumu bez virzības, norādot, ka nav zināmas darījumu summas, jo sākotnējajos apliecinājumos tās nav redzamas, tad, pēc 2016.gada 19.decembra, prasītājs vērsies pie /pers. E/ ar lūgumu, vai nevar sagatavot papildus apliecinājumus, kur būtu ietvertas darījumu summas. Tad /pers. E/ izsniedza ne tikai šos papildus pārdošanas apliecinājumus, bet izsniedza arī izrakstus no mākslas un antikvariāto priekšmetu novērtējuma, kur ir atbildētāja izraudzītu mākslas priekšmetu ekspertu /pers. F/ un /pers. G/ strīdus gleznu novērtējums par 5000 latiem katra.

Policijai gleznu iegādes fakts darīts zināms brīdī, kad veikta to izņemšana – 2014.gada 12.decembrī, par ko ziņas iekļautas protokolos. Sakarā ar remontu dokumenti tikuši uzrādīti pāris dienas vēlāk. Policijas rīcības pārsūdzībai izietas visas instances, bet, ņemot vērā to, ka prasītājam bija piemērots liecinieka statuss, visas sūdzības tika atstātas bez ievērības.

Prasītājs tiesas sēdēs atbildot uz atbildētāja pārstāves jautājumiem, paskaidroja, ka šāda veida darījumi, norēķinoties par gleznām skaidrā naudā, ir atļauti. Tāda prakse pastāvēja toreiz un pastāv arī tagad, jo pārdevēji negrib, lai kļūtu zināms, ka viņi kaut ko pārdod kabinetā pie veikala vadītājas. Dažādos dienas laikos tiek zvanīts, ka ir ievesti kādi darbi, un jautāts, vai nav vēlēšanās apskatīt un iegādāties. Konkrētajā gadījumā īsti neatceras, bet darījumi notikuši ap pusdienas laiku. Var samaksāt uzreiz, ja naudas nav līdz, var "nopauzēt" darījumu. Prasītājs ir pārbaudīts Valsts ieņēmumu dienestā, viņam ir nauda. 5000 nav liela summa, cilvēki ir gājuši ar 20-30 tūkstošiem. Strīdus gleznām 5000 ir "griesti", vairāk tās arī nemaksā. Pārdošanas apliecinājumi ir prasītāja rīcībā, tie tikuši izdrukāti prasītāja klātbūtnē. Tādi paši apliecinājumi ir tikuši izsniegti arī citiem pircējiem.

Tiesas sēdē uzrādīja atbildētāja pārstāvei pārdošanas apliecinājumu oriģinālus, ar ko viņa iepazinās.

Prasītājam nav zināms, ka strīdus gleznas būtu atzītas par noziegumа priekšmetu.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdēs prasību neatzina uz rakstveida paskaidrojumā norādītajiem motīviem, papildus paskaidroja, ka nespēj noticēt, ka tiesas zālē tiek stāstīts par nelikumībām. Uzsver, ka atbildētājs šādos pasākumos nepiedalās.

Kriminālprocess pret /pers. E/ uzsāksts ne velti. Jebkurš apgalvojums, kas nāk no prasītāja puses, izņemot par gleznu iegādes vietu, ir pamatots tikai ar /pers. E/ darbībām.

Ar šo prasību tiek slēpti lietas patiesie apstākļi, lai vēl vairāk padarītu stāvokli ar strīdus gleznām neskaidru. Prasītājam gleznas izņemtas kriminālprocesa ietvaros, izņemtas pamatoti, un šobrīd nodotas atbildētājam glabāšanā.

2013.gada 6.martā pati /pers. E/ apliecināja, ka viņa atdos gleznu "Uz terases" līdz 14.martam, kas nav nopirkta, vai arī sniegs paskaidrojumus. Gleznu atbildētājs nodeva SIA "Likass" antikvariātam kā juridiskai personai, par ko arī ir saņēmis kvītis. To, ka viņš prasīja atpakaļ šos mākslas darbus, pierādījumi ir kriminālprocesā. /pers. E/ nebija tiesīga pārdot gleznas, jo tās tika nodotas antikvariātā. Pircējam bija ne tikai tiesības, bet arī pienākums pārliecināties par to, ka /pers. E/ ir tiesīga pārdot, par kādām summām. Katalogā abām gleznām nebija cenas 5000, bija tikai vienai gleznai. Galvenais, ka šīs gleznas antikvariātā nekad nav atradušās.

Atbildot uz tiesas jautājumu par pretrunu apgalvojumos, ka atsaucas uz kvītīm par gleznu nodošanu antikvariātā un to, ka gleznas tur nekad nav atradušās, aprobežojas ar paziņojumu, ka viņai jāliecina krimināprocesā un tas var tikt izmantots "pret", /pers. E/ var saņemt informāciju, kāda tiek gatavota tiesai krimināprocesā.

2012.gada gan martā, gan aprīlī, gan maijā /pers. E/ krimināprocesa ietvaros ar saviem parakstiem ir apliecinājusi, ka, par cik šīs gleznas ir pārdotas un kur tās glabājas patiesībā. Prasītāja vārds šajā procesā šajā laikā minēts nav ticis. /pers. E/ melo visiem un par visu. Prasītājs ļoti labi zināja visus apstākļus, to ir konstatējusi arī policija. Tas, ka, kā norāda prasītāja pārstāvis, pārdošanas apliecinājums policijai netika iesniegts uzreiz, apliecina, ka tāda nemaz nebija 2014.gada 12.decembrī.

Atbildētājs bija piekritis SIA "Likass" darījumam, nevis /pers. E/ personīgam darījumam. Sazvanīšanās notika pirms 2012.gada 8.marta. Par cik /pers. E/ rīcībā bija atbildētāja mākslas darbu katalogs, viņa personīgi piezvanīja par divām Daces Lielās gleznām no kolekcijas, ka viņai ir pircējs un viņa lūdz nekavējoties šīs gleznas nogādāt. Gleznas uz antikvariātu nogādāja atbildētāja palīgs aptuveni pirms 2012.gada 8.marta. Atbildētāja laulātā ievērojusi, ka kopējajā dzīvesvietā vairs nav gleznas "Vijolniece", kas viņai patikusi, par ko, nosacīti, izraisījies ģimenes strīds, kā dēļ šis datums ir piefiksēts.

Abām strīdus gleznām bija noteikta cena katalogā, kas gleznai "Uz terases" nebija 5000. Vēl pēc gada un diviem mēnešiem /pers. E/ apliecināja, ka šīs gleznas ir pie citām personām, bet viņas nav pārdotas, un viņa tās atdos.

Atbildētāja pārstāvei ir zināms, ka atbildētājs ir pārdevis mākslas darbus arī privāti, tajā skaitā ir mainījies, bet ir personīgi tikusies arī ar /pers. E/ vēl līdz apsūdzības uzrādīšanai pēc šī 2013.gada 25.janvāra, kad viņa ir personīgi apliecinājusi, ka gleznas ir pie viņas, un tās tiks atdotas.

Atbildētājs ir paskaidrojis, ka sadarbība ar /pers. E/ lielākoties notikus tā, ka viņa prezentējusi viņas rīcībā esošos katalogus, un, ja šie mākslas darbi kādu ieinteresē, tad viņa zvana atbildētājam un viņš vai viņa palīgs tos nogādā uz Vāgnera ielu. SIA "Likass" bija citas formas kvītis par gleznu nodošanu-pieņemšanu.

Uzskata, ka īpaša uzmanība pievēršama pārdošanas apliecinājumam kā dokumentam, jo darījums notika SIA "Likass" telpās Vāgnera ielā.

Latvijas Republikā likumdošana neprasa, privātu kolekciju tirgojot, maksāt nodokļus.

/pers. E/ līdz šim brīdim nav paziņojusi atbildētājam par strīdus gleznu pārdošanu. 2012.gada vasarā sabiedrībā bija zināms, ka /pers. E/ ilgstoši vairākām personām neatdod naudu par jau pārdotiem darbiem. No 2012.gada jūnija Līgosvētkiem līdz 2013.gada 18.janvārim atbildētājs nepārtraukti zvanīja /pers. E/, viņa necēla klausuli. Ja arī izdevās viņu sazvanīt no cita numura, tad teica ka nav uz vietas. Kad atbildētājs beidzot sastapis /pers. E/, tad teicis, ka neies prom, kamēr nebūs saņēmis kvītis. Kopumā bija 11 kvītis par 25 darbiem.

M o t ī v u d a ļ a .

Pārbaudījusi un novērtējusi prasības pieteikumu un tā papildinājumus, atbildētāja rakstveida paskaidrojumus, noklausījusies prasītāja un viņa pārstāvja un atbildētājas pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdēs, pārbaudījusi un novērtējusi tos kopumā un sasvstarpējā sakarībā ar liecinieku liecībām un lietas materiāliem, tiesa nonāk pie secinājuma, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa paredz, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu, tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Lietā nav strīda par to, ka "Zelta Ābele" ir SIA "Likass" antikvariāts un /pers. E/ ir SIA "Likass" valdes locekle un īpašniece.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka atbildētājs kā komitents strīdus gleznas nodevis pārdošanai, un tas izriet no atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem, kur attiecībā uz sevi atbildētājs lieto tieši šādu apzīmējumu. Saskaņā ar rakstveida paskaidrojumiem un atbildētāja pārstāves paskaidrojumiem tiesas sēdēs, atbildētājs strīdus gleznas nodevis SIA "Likass" antikvariātam kā juridiskai personai un /pers. E/ nebija tiesīga tās pārdot, jo tās tikušas nodotas antikvariātā.

Lietā nav strīda arī par to, ka gleznas "Vijolniece" un "Uz terases" ir iekļautas vairākos mākslas un antikvāro priekšmetu ekspertu sastādītos atbildētājam piederošu mākslas priekšmetu novērtējuma katalogos, t.sk., 2009.gada 29.aprīlī sastādītajā novērtējuma Nr.01-04/7 katalogā, kura vienu eksemplāru atbildētājs nodevis /pers. E/ rīcībā antikvariātā.

Lai arī tiesas sēdē atbildētāja pārstāve uzsvēra, ka strīdus gleznas antikvariātā nekad nav atradušās, šāds apgalvojums ir pretrunā gan ar paša atbildētāja rakstveida paskaidrojumos pausto, ka /pers. E/ 2012.gada sākumā viņam piezvanījusi un paziņojusi, ka viņai ir pircējs atbildētājam piederošajām gleznām un viņa ir gatava nekavējoties ierasties pēc tām personīgi atbildētāja dzīvesvietā gan to, ka ilgstoši nesaņemot ne darījumu apliecinošus dokumentus, ne gleznas, ne naudu par jau realizētiem citiem darījumiem (gleznām), 2013.gada 25.janvārī griezies Valsts policijā ar iesniegumu.

Arī liecinieces /pers. E/ un /pers. H/ 2018.gada 7.marta tiesas sēdē liecināja, ka strīdus gleznas 2012.gadā antikvariāta telpās atradušās. Lai arī lieciniece /pers. H/ liecībās nevarēja identificēt gleznas pēc to nosaukuma, uz ko norādīja atbildētāja pārstāve, lieciniece apliecināja, ka gleznas nevarēja nepamanīt un to izmēru dēļ tās bija izvietotas tirdzniecības zālē. Kā redzams no lietas materiāliem, par ko pušu starpā nav strīda, glezna "Uz terases" ir 149×199 cm liela, bet glezna "Vijolniece" – 150×100 cm liela, t.i., piemēram, "Uz terases" ir augstāka par pieauguša vidusmēra cilvēka augumu

Tādējādi, tiesas ieskatā, ir pilnībā pierādīts fakts, ka strīdus gleznas atradās /pers. E/ rīcībā antikvariāta telpās Rīgā, R.Vāgnera ielā.

Ņemot vērā minēto, būtiski ir noskaidrot iemeslu, kādēļ šīs gleznas /pers. E/ kā fiziskas vai juridiskas personas pārstāves rīcībā atradās, t.i., atbildētāja gribu attiecībā uz rīcību ar strīdus gleznām, nododot tās /pers. E/ rīcībā.

Civillikuma 1404.pants noteic, ka katrā tiesiskā dalījumā jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums, sastāvdaļas un forma.

Civillikuma 1428.pants noteic, ka gribu var izteikt vai nu noteikti, vai klusējot. Noteikti gribu var izteikt vai nu ar vārdiem, mutiski vai rakstiski, vai ar zīmēm, kam ir vārdu nozīme.

Atbilstoši Civillikuma 1427., darījums uzskatāms par noslēgtu, kad darījuma dalībnieki ir izteikuši saskaņotu gribu noslēgt attiecīgo darījumu.

Kā tiesas sēdē liecināja /pers. E/, gleznu īpašnieks bija atbildētājs, gleznas nodevis pārdošanai. Sadarbība ar atbildētāju bijusi no 1998. vai 1999.gada. Sadarbība notikusi tā, ka atbildētājs piedāvājis pārdošanai savus darbus. Ar atbildētāju bija mutiska vienošanās. Norēķinājās skaidrā naudā. Atbildētājs pie liecinieces regulāri, apmēram reizi nedēļā, braucis uz veikalu, kur bija liecinieces darba kabinets.

Savukārt lieciniece /pers. H/ liecināja, ka ir strādājusi SIA "Likass" antikvariātā "Zelta ābele" no 1997.gada līdz 2013.gadam kā pārdevēja. Atbildētājs antikvariātā pārdot viņam piederošus mākslas priekšmetus ieradies vairākkārt, bija biežs viesis. Tikās ar /pers. E/. Izgāja cauri veikalam un vadītājas kabinetā atstāja gleznas. Dažkārt lieciniece piedalījusies izpakošanā. Atbildētājs reizēm atveda gleznas, reizēm veda prom, tad atkārtoti atveda. Reizēm nāca pēc naudas. Bija gadījumi, kad atbildētājam paredzētā nauda bija viņam atstāta aploksnē, tad lieciniece vai kolēģe to viņam izsniegusi.

No atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem, izriet, ka 2013.gadā kvitējumu par strīdus gleznām pieprasījis, jo nav saņēmis atpakaļ gleznas un nav arī saņēmis naudu par to pārdošanu. Atbildētājs paskaidrojumā norādījis, ka 2012.gada vasarā konstatējis, ka antikvariāta vadītāja /pers. E/ nepilda atrunātās vienošanās un savas saistības, un izvairās no norēķinu veikšanas ar atbildētāju par jau *iepriekš realizētiem citiem darījumiem*(gleznām).

Viss minētais, tiesas ieskatā, pilnībā apstiprina to, ka atbildētājs /pers. E/ gleznas nogādājis ar mērķi tās pārdot.

Kā tiesas sēdē liecināja /pers. E/, ar atbildētāju vienojušies par pārdošanu pēc kataloga cenām; lieciniecei no tā pienācās 5% no pārdošanas cenas. Tiesai nav iesniegts viss 2009.gada 29.aprīļa mākslas priekšmetu novērtējums Nr.01-04/7, bet iesniegtas pārdošanas apliecinājumiem pievienotās šī novērtējuma pirmā un pēdējā lapa, kā arī lapas par strīdus gleznām. No novērtējuma fragmentiem redzams, ka katra glezna novērtētas naudas izteiksmē (latos) un no novērtējuma pēdējās lapas var secināt, ka tajā iekļauti 165 darbi (lietas 25.-28.lapa). Lietā faktiski nav strīda, ka minētie fragmenti ir no atbildētāja īpašumā esošo darbu kataloga, kas nodots /pers. E/ rīcībā.

Civillikuma 2321.pants nosaka, ka ar komisijas līgumu jāsaprot tāds līgums, ar ko viena puse uztic otrai kādu kustamu lietu pārdošanai par zināmu cenu, ar nosacījumu, lai saņēmējs pēc zināma laika, bet ja laiks nav noteikts, pēc īpašnieka pieprasījuma, vai nu samaksā minēto cenu, vai atdod pašu lietu.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka komisijā pārdodamā lieta tiek nodota komisionāra turējumā ar tiesībām rīkoties ar to, bet lietas īpašnieks līdz īpašuma tiesību pārejai pircējam ir komitents. Tāpēc komitents nes risku, kādu parasti nes īpašnieks. No šī viedokļa Civillikuma 2322.pantā norādījums "risks par nozaudējumu" ir nepilnīgs, īpašnieks nes arī lietas nejaušas bojāejas un bojāšanas risku (*Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – R.: Mans Īpašums, 2000, 602.lp.*).

Turklāt juridiskajā literatūrā atzīts, ka atšķirībā no pilnvarojuma līguma, pēc kura arī var veikt pilnvarotājam piederošas lietas pārdošanu, komisionārs darījumu ar pircēju slēdz savā vārdā. (*Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – R.: Mans Īpašums, 2000, 601.lp.*).

Līdzīgs komisijas līguma tiesiskais regulējums, kurš nosaka, ka komisionārs slēdz darījumus komitenta vārdā, ir iekļauts Komerclikuma 415.pantā, kurš noteic, ka komerciālās komisijas līgums ir tāds līgums, ar kuru komersants (komisionārs) apņemas savā vārdā, bet uz citas personas (komitenta) rēķina pirkt vai pārdot preci vai vērtspapīrus vai arī slēgt citu veidu darījumus ar trešajām personām, bet komitents apņemas samaksāt nolīgto provīziju.

Ņemot vērā augstāk minēto, tiesa nonāk pie pārliecības, ka starp /pers. E/ un atbildētāju pastāvējušas tieši komisijas līguma attiecības.

Atbildētāja puse uzsver, ka strīdus gleznas nodotas /pers. E/ nevis kā privātpersonai, bet kā SIA "Likass" (antikvariātā "Zelta ābele") amatpersonai un īpašniecei. Tiesas ieskatā šim apstāklim nav būtiskas nozīmes konkrētajā strīdā.

Saskaņā ar Civillikuma 1410.panta otro daļu juridiskas personas taisa tiesiskos darījumus caur saviem likumīgiem pārstāvjiem.

Lieciniece /pers. E/ liecināja, ka sākotnēji atbildētājs nodevis [gleznas] antikvariātam, bet vēlāk izskanējis priekšlikums, ka viņš negrib [pārdot] caur antikvariātu, bet privāti. Tad vairāku gadu garumā sadarbība norisinājusies, pārdošanā pieņemot kā /pers. E/ pārdošanai un kā /pers. E/ pārdevusi tālāk viņa darbus. Ne tikai strīdus gleznas, bet arī citas; 2011.-2012.gadā tirgojusi atbildētāja kolekcijas darbus kā privātpersona. Apliecināja, ka strīdus gleznas pārdošanas brīdī prasītājam atradās antikvariāta telpās un lieciniece kā fiziska persona savus starpniecības darījumus slēdza šajā telpā. Tās nebija tirdzniecības telpas, bet liecinieces kabinets. Strīdus darbi kādu brīdi atradās tirdzniecības telpā, jo to izmēru dēļ nebija iespējams tos turēt darba kabinetā. 2013.gadā lieciniecei bijis Valsts ieņēmumu dienesta audits kā privātpersonai, kurā deklarēja šos darījumus, ko gan atbildētājs atteicies apstiprināt, ka bija darījuma attiecībās ar liecinieci, par ko ir maksājusi nodokļus, arī ļoti lielu uzrēķinu no ieņēmumu dienesta.

Ar atbildētāju norēķinājās skaidrā naudā, atbildētājs pie liecinieces regulāri (apmēram reizi nedēļā) brauca uz veikalu, kur bija liecinieces darba kabinets. Pārsvarā norēķinājās skaidrā naudā. Dažkārt atbildētājs kaut ko arī no veikala paņēma, gleznas, rotas, porcelāna izstrādājumus. Reizēm pārdomāja un veda atpakaļ. Darbība bija ļoti spraiga. Norēķināšanās ar atbildētāju nebija par konkrētām gleznām, jo atbildētājam vēlme pārdot bija ļoti liela, bet, vidēji, cenas, ko viņš prasīja bija mazliet virs vidējām tirgus cenām, līdz ar ko bija jāmeklē visādas iespējas, lai realizētu šīs gleznas. Daudzu gadu garumā bija regulāri maksājumi. Atskaites par pārdotajām gleznām un izmaksātajām summām izsniedza reizi gadā. Vidējā atbildētājam izmaksātā summa gadā svārstījās no 90 līdz 110 tūkstošiem latu. Lieciniecei bija sava uzskaite. Strīdus darbi nav atsevišķas epizodes sadarbībā. Mapītē /Nosaukums A/ bija pa gadiem uzskaitīts, kādi darbi ir saņemti un cik par tiem ir izmaksāts. Nesaskaņojot ar komitentiem nekādas pārcenošanas nenotika. 1997.gadā cilvēks nodeva preci un 2011.gadā saņēma summu, par ko bija vienojušies 1997.gadā, vai saņēma preci.

Lieciniece /pers. H/ liecināja, ka to, ka atbildētāja gleznas nebija noformētas caur antikvariātu, zina, jo visas kvītis nonāk pie kases, tā kā uz cenu zīmēm ir kvīts numurs un pārdošana tiek atzīmēta kvītī. Kvīts ir apliecinājums, ka konkrētā persona ir nodevusi konkrēto mantu. Bija klienti, kas atnesa darbus, kas nevēlējās afišēties. Ar tiem pārdevējas nenodarbojās. Apstiprināja, ka tā bija ierasta prakse, ka paralēli tika pārdoti neuzskaitīti priekšmeti, tos pārdeva vadītāja (/pers. E/).

Liecinieks /pers. I/ tiesas sēdē liecināja, ka viņu ir saistījušas darījuma attiecības ar /pers. E/, ir iegādājies no viņas gleznas. Nezin, vai ir iegādājies atbildētājam piederošās gleznas, jo to otra puse to neatklāj, kam tās pieder. /pers. E/ gleznas pārdod kā savas. Apstiprina, ka ir bijuši darījumi, kas slēgti ar /pers. E/ kā fizisku personu, neizmantojot SIA "Likass" starpniecību. Darījumi noformēti dažādi. Ja pārdeva uzņēmums, tad deva čeku, ja pārdeva privāti, tad deva pārdošanas apliecinājumu, kā uzrādītie, kas atrodas lietas 74., 75.lapā. Apstiprina, ka uz apliecinājumiem ir viņa paraksts. Kā apliecinājumi tapuši, neatceras. Tie nav izņēmuma gadījumi, tādi darījumi bijuši vairāki. Ne vienmēr iepriekšējais darba īpašnieks grib, lai par tā pārdošanu zinātu.

Tādējādi tiesa secina, ka apstiprinājumu guvis fakts, ka /pers. E/ mākslas priekšmetus antikvariāta "Zelta ābele" telpās R.Vāgnera ielā tirgojusi arī kā fiziska persona paralēli SIA "Likass" tirdzniecībai.

Vispārīgi nodalīt /pers. E/ kā juridiskas personas valdes locekli no /pers. E/ kā fiziskas personas, tiesas ieskatā, nav iespējams. Juridiskās personas valdes loceklis *ir* fiziskā persona un tai uz likuma pamata ir piešķirts pilnvarojums pārstāvēt juridisko personu. Pie apstākļiem, kad līgumslēdzējas puses par darījumu vienojušās mutvārdos, nesastādot aktu rakstveida formā, no kura varētu secināt, vai viena no pusēm darījumu slēgusi kā fiziska vai juridiska persona, tad faktiski nav iespējams konstatēt šo faktu.

Par strīdus gleznām, - tiesas ieskatā, bez liecinieku liecībām, apstākli, ka atbildētāja darījums slēgts ar /pers. E/ kā fizisku personu, apstiprina arī atbildētājas paskaidrojumi tiesas sēdē.

Tā, tiesas sēdē atbildētāja pārstāve paskaidroja, ka /pers. E/ līdz šim brīdim nav paziņojusi atbildētājam par strīdus gleznu pārdošanu. 2012.gada vasarā sabiedrībā bija zināms, ka /pers. E/ ilgstoši vairākām personām neatdod naudu par jau pārdotiem darbiem. No 2012.gada jūnija Līgo svētkiem

līdz 2013.gada 18.janvārim atbildētājs nepārtraukti zvanīja /pers. E/, viņa necēla klausuli. Ja arī izdevās viņu sazvanīt no cita numura, tad teica ka nav uz vietas. Kad atbildētājs beidzot sastapis /pers. E/, tad teicis, ka neies prom, kamēr nebūs saņēmis kvītis.

No minētā paskaidrojuma var secināt, ka strīdus gleznas pie /pers. E/ atradās jau pirms 2012.gada Līgo svētkiem un tikai pēc sabiedrībā izskanējušajām ziņām par /pers. E/ finansiālajām problēmām, atbildētājs uzsācis darbības, lai sazinātos ar /pers. E/. Tāpat var secināt, ka atbildētāja rīcībā nebija strīdus gleznu kvitējuma, t.i., ka viņš gleznas /pers. E/ bija nodevis, nesaņemot to saņemšanu apliecinošus dokumentus. Gadījumā, ja strīdus gleznas būtu oficiāli nodotas antikvariātam kā juridiskai personai, maz ticams, ka juridiskā persona nebūtu šos darbus iegrāmatojusi, pat ja pieļautu, ka bez kvitējuma. Tāpat no atbildētāja pārstāves paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājs ilgstoši mēģinājis sazināties tieši ar /pers. E/, nevis ar antikvariātu, kurā ikdienā strādā vismaz vēl viens darbinieks bez /pers. E/.

Lieciniece /pers. E/ tiesas sēdē apliecināja, ka, tā kā norēķināšanās nenotika par konkrētiem darbiem, bet zināmi maksājumi bija iekavējušies, pēc atbildētāja domām drošāk bija, ka lieciniece izraksta kvītis uz uzņēmuma vārda, jo tad ir lielāka garantija, tā kā atbildība ir gan kā juridiskai, gan kā fiziskai personai. Atbildētājs dienā, kad ienācis, vēlējies kvītis saņemt nekavējoties, uz ko lieciniece lūgusi atvēlēt pāris dienas datu apkopošanai, - kas ir pārdošanas procesā, kas ir kabinetā. Atbildētājs pieprasīja tūlīt. Lieciniece kvītīs ierakstījusi aptuvenās summas, kas varētu būt nenokārtotas. Steigā tās bija kļūdainas. Lieciniecei nevarēja pat prātā ienākt, ka pēc neilga laika tas viss nonāks policijā. Strīdus gleznas kvitējusi, jo tieši tās bijušas tās gleznas, ko nav varējusi atdot. Vairākas bijušas „zem jautājuma". Fiziski neviena glezna, par ko izsniegtas kvītis, neatradās pie liecinieces. Kvītis saturēja rekvizītus darba aprakstu un cenu un to parakstīja lieciniece kā prečzine-cenotāja un atbildētājs kā komitents. Konkrētajā gadījumā kvīts apliecina, ka atbildētājam pienākas no SIA "Likass" konkrētā summa, kas fiksēta kvītī, vai darbs. Darbu uz to brīdi nebija, tie bija pārdoti, un naudu uz to brīdi atbildētājam nevarēja atdot. Atbildētājs netika informēts, ka darbi pārdoti tieši prasītājam, jo nekad nav nosaukusi, ne kas pārdod, ne kas pērk.

Atbildētāja puse atsaukusies uz apstākli, ka to, ka gleznas nav pārdotas vēl 2013.gada janvārī, atbildētājam apliecinājusi pati /pers. E/ Valsts policijā darba kabinetā 2013.gada 6.martā, kad notika citu divu gleznu izdošana, apņemoties atgriezt gleznas iespējami drīzāk. Arī šo solījumu /pers. E/ nav izpildījusi, atkārtoti apliecinot, ka atgriezīs strīdus gleznas, jo tās nav pārdotas (nauda nav saņemta) vēl līdz 2013.gada 22.maijam (kas arī netika izpildīts).

/pers. E/ tiesas sēdē liecināja, ka informējusi atbildētāju, ka tieši Daces Lielās gleznas atdot nebūs iespējams. Par iespējamo atdošanu runa bija par citu mākslinieku darbiem. Nevienai tiesībsargājošajai iestādei nav teikusi, ka prasītājam pārdotās strīdus gleznas atdos atbildētājam. Kad lieta nonākusi policijā, atbildētāja pārstāve /pers. B/ ļoti silti ieteikusi un rekomendējusi, lai visiem līdzekļiem atgriež šos darbus. Atbildētāja pārstāve /pers. B/ apgalvojusi, ka tāda ir procesuālā kārtība, tāpēc divus Liberta darbus atbildētājam atdevusi policijas telpās. Policisti pēc tam jautājuši, kāpēc gleznas vestas uz policiju, nevis atdotas citur.

Tiesai iesniegtajā atbildētājam adresētajā /pers. E/ 2013.gada 6.marta iesniegumā/apliecinājumā /pers. E/ apliecina, ka par gleznām sniegs paskaidrojumu līdz 14.03.2013., ja līdz šim datumam netiks atgrieztas gleznas pilnā apmērā, kā arī apņemas gleznas atdot iespējami ātrāk (lietas 38.lapa).

Novērtējot šī apliecinājuma saturu, tiesa nesaskata pretrunas ar prasītāja puses paskaidrojumiem un /pers. E/ liecībām tiesas sēdē, tā kā apliecinājums nesatur apgalvojumu par to, ka strīdus gleznas nav tikušas pārdotas. Šāda apliecinājuma kā apstiprinājuma /pers. E/ vēlmei pēc iespējas miermīlīgākā veidā nokārtot attiecības ar atbildētāju, pastāvot apstākļiem, ka viņas rīcībā nebija naudas līdzekļu, ar ko norēķināties ar atbildētāju par jau pārdotām gleznām, netieši apstiprina prasītāja pārstāvja tiesas sēdē paustais, ka /pers. E/ sazinājusies ar prasītāju un ierosinājusi atdot atpakaļ viņam pārdotās strīdus gleznas, no kā prasītājs atteicies.

Tiesai iesniegti ar 2012.gada 14. un 21.martu datēti strīdus gleznu pārdošanas apliecinājumi (lietas 11., 12.lapa), ar kuriem /pers. E/ apliecinājusi, ka pārdevusi strīdus gleznas prasītājam un par darbu saņēmusi naudu pilnā apmērā.

Tiesa nevar piekrist rakstveida paskaidrojumos par prasību paustajam atbildētāja uzskatam, ka tiesai iesniegtie pārdošanas apliecinājumi nav uzskatāmi par dokumentiem, kas apliecina prasītāja īpašuma tiesības iegūšanu uz strīdus gleznām, un nav, un nevar kalpot par pierādījumu gleznu īpašuma tiesības iegūšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 2004.pantu pirkuma līgums uzskatāms par noslēgtu, kad abas puses vienojušās par pirkuma priekšmetu un maksu.

No strīdus gleznu pārdošanas apliecinājumiem redzams, ka tie satur informāciju par pirkuma priekšmetu, bet nesatur ziņas par pirkuma maksu.

Tādejādi attiecībā uz pirkuma maksu tiesa secinājusi sekojošo. Prasītājs viennozīmīgi ir apliecinājis, ka tā katrai no strīdus gleznām bijusi vērtība 5000 latu apmērā, atbilstoši katalogā norādītajam.

/pers. E/ tiesas sēdē apliecināja, ka ar atbildētāju vienojušies, ka pircējiem darbus piedāvās pēc katalogā iekļautajām cenām. Savukārt kopā ar atkārtoti 2016.gada 29.decembrī izsniegtajiem pārdošanas apliecinājumiem izsniegtajām 2009.gada 29.aprīļa mākslas priekšmetu novērtējuma Nr.01-04/7 lapām par strīdus gleznām redzams, ka katra no strīdus gleznām novērtēta par 5000 LVL.

Liecinieks /pers. I/ tiesas sēdē apliecināja, ka gadījumos kad darījumi par gleznu pārdošanu, slēgti privāti, /pers. E/ ir izsniegusi pārdošanas apliecinājumu. Kā arī apstiprināja, ka prasītāja tiesai iesniegtie gleznu "Koncerts" un "Ziema Valdajā" 2009.gada 29.oktobra Pārdošanas apliecinājumi (lietas 74., 75.lapa) ir viņam izsniegti par to, ka viņš minētās gleznas ir iegādājies no /pers. E/, kā komisionāres, un samaksājis par tām naudu. Tāda prakse pastāvējusi.

Lieciniece /pers. E/ liecināja, ka pārdošanas apliecinājumi izsniegti pircējam pēc tam, kad saņemta pirkuma maksa.

Tiesai nav pamata apšaubīt vai neticēt liecinieku sniegtajām liecībām tiesas sēdē.

Tiesa, ņemot vērā konstatētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, secina, ka prasītājs ir veicis samaksu atbildētāja katalogā norādītajā apmērā, komisionārei /pers. E/, līdz ar to ir atzīstams, ka komisijas darījums ir noticis.

Saskaņā ar Civillikuma 987.pantu, ar to vien, ka lietas īpašnieks to atsavinājis, vēl nepietiek, lai īpašuma tiesība uz lietu pārietu uz tās ieguvēju, ja līdz ar to nav izpildīts otrs nepieciešams noteikums, un proti, šās lietas nodošana jaunajam ieguvējam. Ar nodošanu jaunais ieguvējs iegūst īpašuma tiesību uz lietu tādā pašā apmērā, kādā tā piederējusi lietas nodevējam.

Lietā nav strīda par to, ka strīdus gleznas līdz 2014.gada 12.decembrim atradās prasītāja rīcībā, kad tās kriminālprocesa ietvaros izņemtas un nodotas glabāšanā atbildētājam. Tādējādi tiesa secina, ka nodošana ir notikusi, līdz ar ko prasītājs kā jaunais ieguvējs ir ieguvis īpašuma tiesību uz lietu – strīdus gleznām.

Tiesa nepiekrīt atbildētājas puses viedoklim, ka prasītājam ir tiesības civilprocesa kārtībā iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, tai skaitā, pret apsūdzēto vai notiesāto personu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 360.panta otrās daļas noteikumiem.

Kā jau norādīts iepriekš, tiesa ir konstatējusi, ka starp atbildētāju un /pers. E/ pastāvēja komisijas līguma attiecības, līdz ar ko pie apstākļiem, ka pārdošanas darījums starp /pers. E/ kā komisionāru un prasītāju ir noticis, tieši atbildētājam kā komitentam ir prasījuma tiesības pret /pers. E/ par pirkuma maksas piedziņu. Konkrētajā gadījumā gan atbildētājs vērsies ar iesniegumu policijā.

Arī tiesu praksē atzīts, ka komisijas līguma attiecību ietvaros pastāv zināmi ierobežojumi darījuma attiecības un atbildību reglamentējošo vispārīgo tiesību normu piemērošanā (*skat., piemēram, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 5.jūlija spriedumu lietā Nr.C29828310 (SKC 124/2018)*)

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka prasība daļā par īpašuma tiesību uz kustamo mantu atzīšanu ir pamatota un apmierināma.

Vienlaikus tiesa secina, ka daļā par strīdus gleznu atgriešanu prasītājam prasība ir atstājama bez izskatīšanas.

Kā izriet no pušu pārstāvju paskaidrojumiem, par ko lietā nav strīda, atbildētājam glabāšanā strīdus gleznas nodotas kriminālprocesa ietvaros. Kā redzams no Tiesu informatīvās sistēmas datiem, kriminālprocess Nr.11517019113 /pers. E/ apsūdzībā, kura ietvaros gleznas izņemtas, atrodas iztiesāšanas stadijā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Tiesa uzskata, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 27.pantu 28.nodaļā paredzētos lēmumu par mantas glabātāju var pieņemt tikai procesa virzītājs. Ņemot vērā minēto pēc šī sprieduma spēkā stāšanās prasītājam būs tiesības vērsties pie procesa virzītāja ar attiecīgu lūgumu.

Tādējādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 219.panta pirmās daļas pirmajā punktā ietvertajam principam, prasība šajā daļā atstājama bez izskatīšanas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Pie prasības celšanas prasītājs samaksājis valsts nodevu 746,97 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* un kancelejas nodevas 19,27 *euro* apmērā par liecinieku nopratināšanu. No izdevumu uzziņas (lietas 2.lapa) redzams, ka ar konkrētās lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 4,38 *euro*. Lietas iztiesāšanas gaitā nopratināti trīs prasītāja pieteikti liecinieki. Šādos apstākļos no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva 746,97 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,38 *euro* un kancelejas nodeva 14,27 *euro* apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam, attiecībā uz tiesas izdevumu piedziņu atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a .

Tiesa, vadoties no Civilprocesa likuma 8., 15., 34., 35., 41., 96., 97., 187., 193., 194., 199. un 204.[1]· panta,

n o s p r i e d a :

prasību apmierināt daļēji.

Atzīt /pers. C/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz Daces Lielās gleznu "Uz terases" (audekls/eļļa 149×199 cm) un Daces Lielās gleznu "Vijolniece" (audekls/eļļa 150×100 cm).

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts nodevu 746,97 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,38 *euro* un kancelejas nodevu 14,27 *euro*, **kopā 765,62 *euro***.

Atstāt bez izskatīšanas /pers. C/ prasību pret /pers. D/ daļā par gleznu atgriešanu.

Sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgas izpildes termiņš ir 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas 2019.gada 4.aprīlī, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese M.Dreimane